

Tema Editörlerinden...

Mülkiye Dergisi'nin bu sayısında yoksulluk temasına yer verildi. Sayıdaki makalelerin ilk üçü ve yorum yazılarının da bir kısmı "Ekonomik Kriz, Yoksulluk ve Zaman Kullanımı" başlıklı konferansta sunulan tebliğlerden oluşmakta. Tema editörleri olarak, 26-27 Mart 2012 tarihleri arasında Ankara Üniversitesinde düzenlediğimiz konferansta ekonomik krizlerin bölüşüm ve yoksulluk üzerine etkileri konusunda çalışan, yoksullukla mücadele alanlarında uzmanlaşmış akademisyenler ve araştırmacıları bir araya getirmeyi amaçlamıştık. İki gün boyunca, katılımcılar sayesinde farklı panellerde kriz etkileri ve yoksulluk farklı yaklaşımlarla tartışılmış ve Türkiye'de uygulanmakta olan yoksullukla mücadele strateji ve programları bu çerçevede irdelenmişti. Böylelikle, konu ile ilgilenen akademisyenlerin ve kamu kurumlarında çalışan araştırmacılarımızın birbirleriyle fikir alışverişinde bulunabilecekleri bir fırsat sağlamaya çalışmıştık.¹

İşte yine bu amaçla, başta konferansa katkıda bulunan katılımcılarımızın büyük çabasıyla ve elbette Mülkiye Dergisi Genel Yayın Yönetmeni Sarp Balcı ile yayın kurulu üyeleri sayesinde oturumlarda yapılan tartışmaların bir kısmını bu sayıda derleyerek sizlerle paylaşmaktayız. Bu vesileyle öncelikle hem konferansın toplanmasına hem de sayının oluşmasına katkıda bulunan meslektaşlarımıza teşekkürü bir borç biliriz.

Yoksulluk teması, bizleri kırmayarak konferansın açılış konuşmasını gerçekleştiren Prof. Dr. Korkut Boratav'ın "Yoksulluk, Bölüşüm, Kriz: Bazı Eleştirel Düşünceler" başlıklı yazısı ile başlamakta. Sayın Korkut Boratav Hocamız, yazısında, son yıllarda araştırma yazınında ve politika tartışmalarında yoksulluğun ağırlık kazanması ve bunun arkasında yatan nedenler üzerinde durmaktadır. Buradaki, saptama, neoliberal modelin toplumsal sorunlara karşı duyarsızlığı ile ilgili eleştirilere Dünya Bankası'nın yanıt olarak bölüşüm/büyüme değişimlerinin toplumsal sonuçlarını yoksulluk kavramı çerçevesinde incelemeye başlamasıdır. Korkut Boratav Hocamız, yoksulluğun sınıf analizinden soyutlanarak kişisel gelir dağılımı tablolarında içerilen bir grup olarak belirlenmesi ile birlikte gündem kaydırması yapıldığı, aslında artan yoksullaşmanın kökeninde, sermayenin emek üzerinde artan tahakkümünü gerçekleştiren süreçler ve bu süreçleri hayata geçiren neoliberal politikalar olduğunu vurgulamaktadır.

Tema kapsamında yer alan ikinci yazı, Serdal Bahçe ve Ahmet Haşim Köse tarafından hazırlanan "Yoksulluk: Hüzün ve Disiplin" çalışması. Sınıfsal bir analiz yürüten bu çalışmada, yoksulların çoğunlukla çalışmayan ya da çalışmak istemeyenlerden değil, çalışanlardan olduğunu gösterilmektedir. Bu çalışmaya

göre en düşük gelirli kesim, sınıfa dayalı sosyal kimliğe sahiptir ve işçi sınıfı ve ona yakın sınıflardan oluşmaktadır.

Aynur Özügurlu'nun "İnsani İhtiyaçlar Kavramı: Yoksulluğu Azaltma Stratejileri Üzerine Eleştirel Düşünceler" başlıklı çalışması ise yoksulluğa karşı yürütülen programları eleştirmekte ve yoksullara dönük sosyal politikaların kavramsal yapısını sorgulayarak bunların toplumsal hayatı nasıl yapılandırıldığını ele almaktadır.

Ardından izleyen yazı, Ülker Şener'e ait. "Kadın Yoksulluğu" başlıklı çalışmasında yazar, kadın yoksulluğunun temel ayırt edici özelliklerini, kadın yoksulluğunun istihdam ve sosyal yardımlarla ilişkisini ve kadın yoksulluğuyla mücadelede farklı teorik yaklaşımları tartışmaktadır.

Rania Antonopoulos, Thomas Masterson ve Ajit Zacharias tarafından hazırlanan ve İngilizce'den çevirilen "Bu 'Zaman' Meselesi: Gizli Yoksulluğu Ortaya Çıkarma ve Yoksulluğu Azaltma Politikaları Hakkında Bilgi Sağlama" başlıklı çalışmada Levy Economics Institute tarafından 2011 yılında yürütülen bir araştırma projesinin sonuçları sunulmaktadır. Burada hanehalklarının zaman kısıtını ve hane içinde ev işlerinin yüklenilmesinde hane bireyleri arasındaki farklılıkları da dikkate alan yeni bir yoksulluk ölçümü yöntemi önerilmektedir. Çalışma, Arjantin, Şili ve Meksika'da bu yeni ölçüm yöntemi ile bulunan yoksulluk oranının resmi rakamların gösterdiğinden çok daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Emel Memiş ve Burça Kızıllırmak tarafından hazırlanan "İktisadi Analizde Zaman Cetvellerinin Kullanılması: 2006 Türkiye Zaman Kullanım Anket Verisi Üzerine Bir Değerlendirme" çalışmasında ise Türkiye İstatistik Kurumu tarafından hazırlanan 2006 Zaman kullanım anketi ele alınmakta, bu anket verisinin iktisadi analizler için ne tür boşlukları dolduracak bilgiler içerdiği ve ne yönde geliştirilebileceği konusunda görüşler içermekte.

Umuyoruz Mülkiye Dergisi'nin bu sayısı, sahip olduğu tema olan yoksulluğa yönelik daha çok çalışma ve araştırmanın yapılması için bir zemin oluşturur. Bu bağlamda burada bir araya getirilip sunulan bilgi birikiminin hem araştırmacılara hem de politika üreticilerine yararlı olabildiğini dileriz.

Sonnotlar

¹ Konferans ile ilgili detaylı bilgilere <http://econ.politics.ankara.edu.tr> web sayfasından ulaşılabilir.